

Kriminalomsorgens regioner
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS

Deres ref:

Vår ref:
202004037-587

Dato:
18.05.2020

LEMPING AV IVERKSATTE TILTAK I.F.M. KORONASITUASJONEN – BESØK

Generelt:

Kriminalomsorgen har suspendert alle besøk til fengslene, d.v.s. fengsler med høyt og lavere sikkerhetsnivå, samt overgangsboligene. Det er kriminalomsorgens syn at tiltaket har vært sterkt medvirkende til å avverge større smitteutbrudd i fengslene. Bortfall av muligheten til besøk har blitt forsøkt kompensert med utvidet tilgang til telefon og innføring av fjernsamtale med video. Kostnadene ved tiltakene har blitt båret av kriminalomsorgen.

Regjeringen har i samråd med helsemyndighetene vurdert at det er forsvarlig å gradvis gjenåpne ulike deler av samfunnet og tilrettelegge for en større grad av normalisering. Ved pressemelding av 13.05.20 varslet regjeringen at det ville bli foretatt lempinger i besøksmulighetene i fengslene. Regjeringen foreslår at innsatte skal nektes besøk kun dersom besøket innebærer en særskilt smitte- eller helsefare, eller at sykefravær i fengselet vil gjøre det uforholdsmessig krevende å gjennomføre besøket.

Forslag til midlertidig endring av straffegjennomføringsloven:

I lovproposisjon 111 L (2019-2020) til Stortinget, foreslår regjeringen følgende midlertidige endring i straffegjennomføringsloven:

§ 45 a Besøk i fengsel

Etter en konkret vurdering kan kriminalomsorgen nekte besøk i fengsel dersom besøket vil innebære en særskilt smitte- eller helsefare, eller det på grunn av sykefravær i fengselet vil bli uforholdsmessig krevende å gjennomføre besøket. Kriminalomsorgen skal legge til rette for at innsatte kan ha kontakt med familie eller andre personer som er vesentlige for den innsattes velferd, ved bruk av fjernkommunikasjon.

Besøk fra advokat og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, kan bare nektes dersom besøket ikke kan gjennomføres på en helsemessig forsvarlig måte. Ved nektelse av besøk etter dette ledd skal kriminalomsorgen legge til rette for kontakt ved bruk av fjernkommunikasjon.

Kriminalomsorgsdirektoratet gir retningslinjer for praktiseringen av besøk fra advokat.

Forskrift 12. desember 2005 nr. 1442 om salær fra det offentlige til advokater m.fl. etter faste satser (stykkprissatser) § 9 fjerde ledd om godtgjøring til forsvarers bistand i fengselsbesøk vil gjelde for fjernkommunikasjonen mellom advokat og klient.

Innsattes tilgang til helsetjenester kan ikke begrenses på grunnlag av denne bestemmelsen.

Kriminalomsorgsdirektoratets beslutning:

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) beslutter med dette å lempe på suspensjon av fysiske besøk til fengslene. Lempingen innebærer at det gis anledning for besøkende til å komme inn i fengslene og benytte fengselets besøksfasiliteter, en ordning som frem til nå har vært forbeholdt representanter for påtalemyndigheten/ politi og advokater, samt mentorene tilknyttet arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Dagens smittesituasjon og -risiko tilsier at det ikke mulig å tilrettelegge for en ordinær besøksordning fullt ut i overensstemmelse med straffegjennomføringsloven § 31.

Kriminalomsorgen ønsker imidlertid å tilrettelegge for gjennomføring av ordinære besøk i overensstemmelse med gjeldende lov, forskrift og retningslinjer, med mindre:

- a) gjennomføringen av besøk representerer en særskilt smitte- eller helsefare eller
- b) sykefravær i fengselet gjør det uforholdsmessig krevende å gjennomføre besøket

Enhver søknad om besøk skal følgelig vurderes konkret med tanke på risiko for smittespredning i fengselet grunnet særskilt smitte- eller helsefare hos den innsatte og/ eller den besøkende.

Kriminalomsorgen må benytte tilgjengelige kilder for informasjon og kjent kunnskap om smitterisiko for å vurdere individuell risiko hos den innsatte og de besøkende. Det anbefales at innsatte og besøkende besvarer følgende spørsmål:

- Har du symptomer på luftveisinfeksjon (hoste, feber eller tungpustet)?
- Har du vært i nærkontakt med en som er mistenkt eller bekreftet smittet av Covid-19?
- Er du i karantene eller i isolasjon på grunn av covid-19?
- Er du kjent med FHI sine råd til befolkningen for å forebygge smitte?

Det vises ellers til symptomoversikt fra Folkehelseinstituttet på nettsiden:

https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/hvis_du_mistenker_at_du_er_syk_med_covid-19/?term=&h=1 som kan gi ytterligere veiledning for å kartlegge og vurdere smitterisiko.

Lemping av besøksrestriksjonene som angitt her vil resultere i kapasitetsmessige utfordringer. Utfordringsbildet vil variere fra enhet til enhet. Besøk som skissert under forutsetter imidlertid at fengselet har bemanning som kan ivareta overvåking av de enkelte besøk og påse at gjennomføringen av besøk skjer på en forsvarlig måte.

Besøk kan begrenses eller avslås dersom det grunnet sykefravær hos ansatte er uforholdsmessig krevende for fengselet å gjennomføre det. KDI bemerker i denne forbindelse at fengselet selv må vurdere hvor tilgjengelige ressurser skal settes inn, og at eventuell redusert bemanning dermed kan resultere i en mer begrenset besøkstilbud i enkelte enheter. Alle enhetene bør imidlertid

tilstrebe å fordele tilgjengelige ressursene slik at fysiske besøk kan gjennomføres regelmessig og i et visst omgang.

Reglene gjelder for varetektsinnsatte og domsinnsatte, likevel slik at bestemmelsene ikke får betydning for ev. restriksjoner i adgang til besøk, kommunikasjon m.v. besluttet av påtalemyndigheten/ domstolen i anledning varetektsfengsling.

Nærmere om besøk til innsatte i fengsler med høyt sikkerhetsnivå, lavere sikkerhetsnivå og i overgangsboliger:

a) Fysiske besøk:

Den innsatte skal gis anledning til å angi hvilke besøkende han/hun ønsker å prioritere for fysiske besøk. Av kapasitetsmessige årsaker må det forventes at ikke alle på innsattes besøksliste vil kunne få gjennomføre besøk umiddelbart. Det er etter dette nødvendig for kriminalomsorgen å angi nærmere hvilke behov som bør prioriteres i de to-tre nærmeste ukene.

Ved kapasitetsmessige utfordringer skal følgende behov prioriteres:

1. mindreårige innsattes behov for besøk av familie
2. innsattes behov for besøk av egne barn
3. innsattes behov for besøk fra nær familie, ektefelle/ partner/ samboer/venner

Den eller de besøkende bestiller besøk etter gjeldende rutiner ved fengselet, men skal samtidig oppfordres til å opplyse om ev. egen sykdom, sykdom hos nærstående eller annen særskilt smitterisiko av betydning for å vurdere risiko for spredning av COVID-19.

Besøkende skal i søknadsskjema eller ved bestilling orienteres om særtiltak ved gjennomføringen av besøket, jf. under. Fengselet skal uttrykkelig orientere om forbudet mot fysisk kontakt og gjeldende avstandsråd, hvilke utfordringer dette kan representere og oppfordre besøkende til å vurdere særtiltakenes betydning for besøket, spesielt i forhold til yngre barn.

Det skal også gjøres oppmerksom på at det ikke er tillatt å medbringe noen former for gjenstander, kontantbeløp, matvarer, drikke m.v. i forbindelse med besøk, verken til eget bruk eller for overlevering til innsatte.

Besøk skal gjennomføres i egnede rom eller områder som er innrettet med tanke på å avverge smitterisiko. Rommene må være størrelsesmessig dimensjonert slik at gjeldende smittevern og avstandsregler kan overholdes. Rommet skal inndeles med tydelig markerte skillelinjer, eventuelt at det etableres tilfredsstillende skjermingsløsninger egnet til å forhindre spredning av smitte, eksempelvis ved bruk av pleksiglass eller lignende. I enheter der det er finnes besøksrom med glassvegg kan også disse anvendes.

Som et alternativ til å gjennomføre besøket i et rom i fengselet, bør det vurderes om besøk kan gjennomføres i friluft. Der det er kapasitet, bør fengselet også vurdere om besøk kan gjennomføres ved bruk av fremstilling utenfor fengselets område.

Den innsatte og de besøkende skal forut for besøket gjøres uttrykkelig oppmerksom på at enhver form for fysisk kontakt er forbudt, samt at de til enhver tid gjeldende avstandsråd må overholdes. Dette gjelder uavhengig av hvor besøket gjennomføres.

Ansatte skal overvåke besøket for å påse at smittevernreglene overholdes. Om nødvendig skal døren til besøksrommet/ -området holdes åpen.

Brudd på forbudet mot fysisk kontakt og gjeldende avstandsråd vil betraktes som særskilt smitte- eller helsefare, og medføre at besøket avbrytes. Etter omstendighetene, vil brudd på forbudet mot fysisk kontakt og gjeldende avstandsråd også kunne få betydning for om innsatte vil kunne motta besøk fremover.

Særlig om besøk fra politi/ påtalemyndighet og advokater:

Representanter fra politi/ påtalemyndighet, og advokater får bestille og gjennomføre besøk på samme måte som angitt over. Regler om tiltak mot smitteskjerming, forbudet mot fysisk kontakt og gjeldende avstandsråd gjelder tilsvarende.

Fengslene skal alltid tilrettelegge for besøk fra representanter fra politi/ påtalemyndighet og fra advokater, med mindre helt særskilte omstendigheter som akutt mannskapsmangel gjør seg gjeldende.

Særlig om besøk fra frivillige organisasjoner:

Representanter fra frivillige organisasjoner som må anses sentrale for rehabiliteringen av de innsatte får bestille og gjennomføre besøk på samme måte som angitt over. Regler om tiltak mot smitteskjerming, forbudet mot fysisk kontakt og gjeldende avstandsråd gjelder tilsvarende.

Særlig om besøk fra ulike tilsynsmyndigheter, herunder tilsynsrådene og Sivilombudsmannen:

Representanter fra ulike tilsynsmyndigheter, herunder representanter for tilsynsrådene og Sivilombudsmannen får bestille og gjennomføre besøk til innsatte på samme måte som angitt over. Regler om tiltak mot smitteskjerming, forbudet mot fysisk kontakt og gjeldende avstandsråd gjelder tilsvarende.

Representanter fra tilsynsmyndighetene skal for øvrig gis adgang til øvrige deler av fengselet, når dette følger av tilsynsoppdraget.

Særlig om helseoppfølging av innsatte:

Oppfølgingen av innsattes helse skjer uavhengig av ovennevnte særregler om besøk. Nødvendige fysiske besøk for å ivareta innsattes helse skal følgelig gjennomføres uten begrensning av reglene her. Med helseoppfølging menes her somatisk og psykisk helseoppfølging.

b) Elektroniske besøk/ fjernsamtale:

Fengslene skal tilrettelegge for at besøk kan gjennomføres elektronisk, jf. rundskriv KDI 3/2020 og brev av 27.02.20. Den enkelte enhet skal påse at elektronisk utstyr fungerer tilfredsstillende og at kapasiteten for gjennomføring er tilstrekkelig.

Det skal etableres tilfredsstillende mulighet for at innsatte kan holde kontakt med familie eller andre personer som er vesentlige for den innsattes velferd. Formuleringen «eller andre personer som er vesentlige for den innsattes velferd» er tatt inn i bestemmelsen med tanke på at ikke alle innsatte har kontakt med familie, og at det også for disse kan være viktig å beholde kontakten med personer utenfor fengselet. Blant annet kan dette gjelde venner eller kontakt med humanitære organisasjoner.

Elektroniske besøk og kapasitet for gjennomføring av fjernsamtale skal være dimensjonert for kontakt med domstolene, representanter fra politi/ påtalemyndighet og advokater, for å ivareta deltakelse i h.h.v. rettsmøter, vitneforklaringer, avhør og i.f.m. klientsamtaler.

Elektroniske besøk skal prioriteres for innsatte som aldri eller sjeldent mottar fysiske besøk i/ besøksfremstilling fra fengselet fra nærstående, barn og fra representanter fra frivillige organisasjoner.

Ikrafttredelse:

Reglene her trer i kraft f.o.m den 20.05.20 og gjelder frem til 01.07.20.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
ass. direktør

Tom A. Enger
avdelingsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.

Gjenpart: Politidirektoratet
 Riksadvokaten
 Domstolsadministrasjonen
 Helsedirektoratet
 Den norske advokatforening
 Foreningen for fangers pårørende
 Wayback